

VOORSTEL AAN DE RAAD VAN DE GEMEENTE ROERMOND

Onderwerp: Op weg naar een nieuw eigenaarschap voor Westrom

Zaaknummer: 83913-2024

Datum: 9 juli 2024

Inleiding

In 2015 is de Participatiewet in werking getreden en hebben gemeenten en werkgevers een grotere verantwoordelijkheid gekregen voor het realiseren van betaald werk voor mensen met een grote afstand tot de arbeidsmarkt. Op dat moment is de Wet Sociale Werkvoorziening (WSW) landelijk afgesloten voor nieuwe instroom en werd de Wajong alleen nog toegankelijk voor jong volwassenen die op hun 18^e structureel niet in staat zijn tot het verrichten van loonvormend werk. De Participatiewet bedient een brede doelgroep; iedereen die kan werken maar het op de arbeidsmarkt zonder ondersteuning niet redt. Mensen met een arbeidsbeperking worden onder andere geholpen door de voorziening Beschut Werk en de inzet van een loonkostensubsidie bij reguliere werkgevers of het sociaal werkbedrijf.

Dit alles maakt dat er keuzes moeten worden gemaakt. Enerzijds betreffende de toekomst van het huidige SW-bedrijf Westrom, dat in beginsel opgericht is ten behoeve van de inmiddels sterk in aantal dalende WSW-doelgroep. Anderzijds met betrekking tot hoe de gemeente Roermond de dienstverlening richting inwoners in de doelgroep van de Participatiewet wil optimaliseren/vormgeven zodat dit tegemoet komt aan de opdracht vanuit de gemeentelijke ambitie en het landelijk beleid.

Op 19 december 2023 heeft ons college besloten onderzoek te doen naar de ontwikkeling van een mensontwikkelbedrijf (MOB) met hierin een integratie van Westrom. In januari 2024 besloot het bestuur van de Gemeenschappelijke Regeling Westrom onderzoek te doen naar de gevolgen van een mogelijke overname van de uitvoeringsorganisatie van Westrom door de gemeente Roermond. De afgelopen maanden is vanuit de betrokken gemeenten samen met Westrom grondig onderzoek verricht en is een onderhandelingscommissie ingesteld om de voorwaarden voor overname te bepalen. Voor u ligt het onderzoek en het de door de onderhandelingscommissie bereikte onderhandelingsresultaat en de besluiten van het dagelijks bestuur (hierna: DB) en algemeen bestuur (hierna: AB) van Westrom inzake de overname van Westrom door de gemeente Roermond.

Voorstel

Aan de raad wordt voorgesteld:

1. kennis te nemen van de bijgevoegde notitie "Op weg naar een nieuw eigenaarschap voor Westrom";
2. in te stemmen met de overname door de gemeente Roermond van de uitvoeringsorganisatie van Westrom per 1 januari 2025 onder de voorwaarden zoals opgenomen in de bijgevoegde notitie;
3. geen zienswijze in te dienen ten aanzien van het voornemen van het algemeen bestuur van Westrom om haar uitvoeringsorganisatie per 1 januari 2025 over te dragen aan de gemeente Roermond.

Argumenten

1.1 Op basis van artikel 4, derde lid van de Gemeenschappelijke Regeling Westrom kan een zienswijze ingediend worden.

Het AB onderscheidenlijk het DB van Westrom besluit niet eerder tot het vaststellen van meerjarige strategische plannen dan nadat de raden van de deelnemende gemeenten gedurende twaalf weken in de gelegenheid zijn gesteld om schriftelijk hun zienswijzen op het concept bij het dagelijks bestuur naar voren te brengen. Vanwege het meerjarig strategisch karakter van het voorgenomen besluit van het AB wordt dit thans voor zienswijze voorgelegd aan de raden van de aan Westrom deelnemende gemeenten. Er zal wellicht (bij interesse) ook een informatiesessie worden georganiseerd door Westrom, hierop kunt u uw interesse kenbaar maken.

1.2 Nieuw eigenaarschap biedt ondanks de krimp perspectief voor zowel de WSW-doelgroep alsook de doelgroepen vanuit de Participatiewet.

Een krimp van de doelgroep doordat de WSW (landelijk) vanaf 2015 is afgesloten maakt een geleidelijke maar voortdurende krimp van de organisatie aannemelijk. Dit maakt dat Westrom in de huidige vorm niet toekomstbestendig is.

Het is belangrijk dat met de strategische keuze voor 'een nieuw eigenaarschap' er voor de huidige doelgroep niets verandert. Werkgeverschap en werkplek zijn en blijven gewaarborgd. Bovendien biedt het nieuw eigenaarschap een beter perspectief voor het ontwikkelen van nieuwe dienstverlening en de instroom van nieuwe doelgroepen. Daarnaast worden hiermee de toekomstige risico's als gevolg van de krimp van de Wsw-doelgroep beter opgevangen, waardoor op termijn een gunstiger financieel perspectief ontstaat voor alle vijf Westrom-gemeenten.

1.3 Er is een gezamenlijk proces aangegaan waaraan een grondig onderzoek ten grondslag ligt.

In januari 2024 besloot het bestuur van de Gemeenschappelijke Regeling Westrom onderzoek te doen naar de gevolgen van een mogelijke overname van de uitvoeringsorganisatie van Westrom door de gemeente Roermond. Naar aanleiding van het onderzoek hebben de gemeenten die aan de GR Westrom deelnemen gezamenlijk bekeken of een overname door de gemeente Roermond tot de mogelijkheid behoort en onder welke voorwaarden. Door werkgroepen onder leiding van een externe adviseur is een informatieset samengesteld waarmee de onderhandelingscommissie de onderhandelingen in zijn gegaan. Deze onderzoeksorganisatie en onderhandelingscommissie zijn ingesteld met als doel een gezamenlijk resultaat te bereiken inzake het nieuw eigenaarschap van Westrom. De gemeente Roermond werd in de onderhandelingscommissie vertegenwoordigd door de wethouder financiën en de wethouder voor het sociaal domein.

1.4 Er is een onderhandelingsresultaat bereikt.

- Op 28 juni 2024 heeft de onderhandelingscommissie overeenstemming bereikt. Daarna is op 1 juli 2024 door het DB van Westrom ingestemd met het onderhandelingsresultaat en doorgeleiding daarvan naar het AB van Westrom. Het AB van Westrom is voorgesteld om dit resultaat vast te stellen en een voorgenomen besluit te nemen om haar uitvoeringsorganisatie per 1 januari 2025 over te dragen aan de gemeente Roermond.

Op 1 juli 2024 heeft het AB van Westrom conform dit voorstel besloten. Het onderhandelingsresultaat is verwerkt in bijgevoegde notitie op pagina 9-11. Ons college heeft eveneens ingestemd met de inhoud van de notitie.

Op het moment dat de raden van de deelnemende gemeenten een zienswijze hebben ingediend en hiervan het DB Westrom in kennis hebben gesteld zal het AB van Westrom een definitief besluit nemen, hetgeen is voorzien op 20 november 2024.

1.4 Het voorstel is integraal afgestemd.

Alle direct betrokken partijen hebben de afgelopen maanden intensief met elkaar toegewerkt om te komen tot dit integrale advies. Iedereen ziet de noodzaak om te komen tot een kwalitatief goede en efficiënte dienstverlening richting de brede doelgroep, waarbij een integratie van Westrom zeer helpend is. Voor de uitvoering van deze opdracht is door het DB Westrom een beroep gedaan op de expertise van twee extern adviseurs vanwege hun bekendheid met de landelijke en ook regionale ontwikkelingen in de sector.

Kanttelingen en risico's

1.1 De overname zorgt voor een grote verantwoordelijkheid en draagt financiële risico's met zich mee.

De gemeente Roermond draagt na overname alleen het risico voor de afbouw van het WSW-bestand met de onzekerheid van instroom van de brede doelgroep van de Participatiewet. Hier staat tegenover dat men een transitiebudget meekrijgt om de krimp- en veranderopgave mee op te vangen. Daarnaast wordt de gemeente via een op te stellen DVO door de GR Westrom gecompenseerd voor de structurele bedrijfsvoeringslasten met betrekking tot de WSW doelgroep. De afgelopen maanden hebben diverse adviseurs binnen de gemeente Roermond deelgenomen aan diverse werkgroepen om te komen tot een gedegen advies, hetgeen geleid heeft tot het onderhandelingsresultaat dat nu voorligt.

Door de overname heeft de gemeente Roermond zelf de verantwoordelijkheid voor de bedrijfsvoering en het financieel risico als gevolg van de krimpende WSW doelgroep.

Op 19 december 2023 heeft het college van de gemeente Roermond ook besloten onderzoek te doen naar de ontwikkeling van een MOB met hierin een integratie van de uitvoeringsorganisatie van Westrom.

De uitkomst van het onderhandelde resultaat tot overname van Westrom is daarbij kaderstellend voor het in te richten MOB Roermond. Dit vraagt om maximale inzet op het te ontwikkelen mensontwikkelbedrijf om zo te komen tot een rendabele bedrijfsvoering. De bedoeling is steeds geweest de beide ontwikkelingen volgtijdelijk te laten plaatsvinden waarbij de voorbereidingen voor beiden parallel aan elkaar lopen. Daarbij volgt een keuze voor de vorm waarin het MOB wordt opgericht na de zienswijze op overname van de uitvoeringsorganisatie van Westrom.

1.2 Een stevige transformatie is nodig.

Westrom is vooral ingericht op de doelgroep WSW en beschut werk. Het bedienen van de brede doelgroep Participatiewet gebeurt nu niet of nog onvoldoende. Het is voor de gemeente Roermond van groot belang om te komen tot een robuuste en toekomstbestendige organisatie. Dit risico kan worden ondervangen door goed opdrachtgever-/eigenaarschap van de gemeente Roermond en een hechte samenwerking met de uitvoeringsorganisatie van de gemeente Roermond.

Daarnaast zal ook binnen de gemeente Roermond een transformatie dienen plaats te vinden om zo de juiste aansluiting te hebben op de nieuwe organisatie.

Historisch overzicht

- 24 mei 2022 - zaaknummer 70291-2022 Raadsinformatiebrief inzake stand van zaken project "Doorontwikkeling Participatiewet"

- 31 januari 2023 - zaaknummer 129460-2023 Raadsinformatiebrief inzake stand van zaken project 'Doorontwikkeling Participatiewet'
- 19 december 2023 - zaaknummer 129460-2023 BW voorstel Doorontwikkeling Participatiewet
- december 2023 - zaaknummer 129460-2023 Raadsinformatiebrief betreffende doorontwikkeling Participatiewet
- januari 2024 - Besluit DB en AB van de GR Westrom
- 27 mei 2024 - Gezamenlijke Raadsbijeenkomst
- 1 juli 2024 Besluit DB Westrom instemming met onderhandelingsresultaat
- 1 juli 2024 – Voorgenomen besluit AB Westrom overdracht van uitvoeringsorganisatie
- 9 juli 2024 - Besluit college instemming met de notitie "Op weg naar een nieuw eigenaarschap voor Westrom"

Financiële gevolgen

De voorwaarden voor overname van de uitvoeringsorganisatie als opgenomen in de bijgevoegde notitie zijn kaderstellend voor het op te richten MOB Roermond als nieuwe uitvoeringsorganisatie. Deze voorwaarden omvatten een eenmalig transitiebudget en een bedrag per jaar per WSW-er zoals opgenomen in de notitie.

Vervolgproces

Nadat uw raad een besluit heeft genomen, zullen een eventuele zienswijze van uw raad en eventuele zienswijzen van de raden van de andere aan Westrom deelnemende gemeenten, worden betrokken bij de definitieve besluitvorming door het AB Westrom op 20 november 2024.

In voorbereiding daarop zal uw raad een voorstel ontvangen over de voorgenomen organisatorische inrichting van het MOB. Dit raadsvoorstel zal worden aangeboden voor behandeling in de commissie BS op 1 oktober 2024 en raadsbehandeling op 17 oktober 2024. Mits positieve besluitvorming in uw raad en na definitief besluit van AB Westrom op 20 november 2024 zal ons college vervolgens overgaan tot het nemen van een definitief besluit tot overname en over de daaraan verbonden onderwerpen (aangaan overeenkomsten en mogelijke oprichting mensontwikkelbedrijf).

Bijlagen

Bijlage 1: Notitie "Op weg naar een nieuw eigenaarschap voor Westrom"

Bijlage 2: Aanbiedingsbrief gemeenteraden

Bijlage 3: Raadsbesluit – Op weg naar een nieuw eigenaarschap voor Westrom

Met vriendelijke groet,

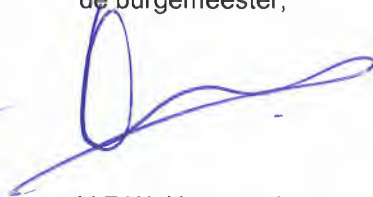
het college van burgemeester en wethouders,

de secretaris,

de burgemeester,

A handwritten signature in blue ink, consisting of several loops and a long horizontal stroke extending to the right.

J. van Putten

A handwritten signature in blue ink, featuring a large loop at the start followed by a series of smaller loops and a long horizontal stroke.

Y.F.W. Hoogtanders